

Januar 2006 16. årgang • nr. 1

Landsbynyt

Landsforeningen af Landsbysamfund

Nytårsbrev fra formanden

Rigtig godt nytår til alle medlemmer, abonnenter og landsbyvenner i hele landet! Det er godt, at vi er mange, for der er meget at tage fat på i dette år. Vi er midt i en brydningstid på to måder: Strukturreformen er ved at falde i hak og EU's støtte til landdistrikter er ved at blive lagt om. De mindre landsbysamfund har brug for hjælp, specielt dem i de tyndt befolkede egne. Ikke kun støtte til foreningsprojekter, men også støtte fra politikere, som ønsker at udvikling skal ske over hele landet, og ikke kun i byerne. Det er vigtigt at vi kommer rundt til alle egne af landet, så vi ved, hvilke argumenter, der gælder i hvilken egn. Vi forsøger at have bestyrelsesmedlemmer fra hele landet, og vi deltager i møder i hele landet.

LAL ud i landet med sin generalforsamling

Vi gør noget specielt ud af at holde vores generalforsamling forskellige steder. For år tilbage troede vi, at det var praktisk at holde årsmøde og generalforsamling midt i landet, så vi mødtes i Odense nogle år i træk. Det var nok praktisk, men ikke særlig spændende i længden. Senere rejste vi til vandrehjem forskellige steder, lige indtil Hundborg Borgerforening startede en ny tradition med to-dages møder den ene gang om året. Svindinge på Fyn tog udfordringen op og blev fulgt af Landsbyerne i Vinderup Kommune. På den generalforsamling blev vi inviteret til at holde 2005 generalforsamling og årsmøde på Vestsjælland, i Hejninge-Stillinge. Det var dog et dejligt sted! Vi følte os meget privilegerede med hele arrangementet. Mange tak for jeres værtskab alle sammen i Hejninge-Stillinge. I 2006 er vi inviteret til havkanten af Vestjylland, hvor Sdr. Nissum - Fjand Borgerforening vil være vore værter. Vi anbefaler jer at sætte kryds i kalenderen og møde talrigt op. LAL fylder 30 år i år!

Trine Testmand holder oplæg om netværksdannelse

Årsmøde med værktøjskasse og netværksdannelse

Vore nordiske samarbejdspartnere var med til årsmødet og generalforsamlingen. Vi deltager på skift i hinandens årsmøder hvert andet år. I 2005 var vore gæster delt ud i arbejdsgrupperne, og det kom der noget rigtig godt ud af. Gæsterne var utroligt glade for at komme så tæt på vores arbejdsområder, og vi følte, at vi havde rigtig god nytte af deres erfaringer. Vi håber at få endnu mere glæde af samarbejdet i år. Lær dem at kende på www.hele-norden.dk De vil gerne lære flere landsby-danskere at kende, så sig til, hvis I hos jer har lyst til nærkontakt med Norden.

Vores årsmøde havde Trine Testmann som oplægsholder til en debat, som skulle hjælpe med at få lavet en "værktøjskasse" som kan bruges, når medlemsforeninger ønsker hjælp og vejledning til at etablere netværk både på lokalt plan, men også i meget høj grad på kommunalt plan. (Lokalråd, landsbyråd, borgerråd eller hvad vi nu kalder det...) Årsmødet ville dermed arbejde for at give medlemmerne/deltagerne mulighed for at erfaringsudveksle og lære hinanden at kende og for at

bestyrelsen får inspiration til hvorledes vi kan komme til at hjælpe vore medlemmer. Temaet var netværksdannelse. Det gav rigtig god og frugtbar debat.

Lokalråd/Landsbyråd/Landdistriktsråd

Vi ved fra vore medlemmer og fra andre, at der dannes lokalråd, landsbyråd og landsbysamarbejder indenfor kommunens grænser, uanset navnet. Det er en stor glæde for os, at landsbyerne finder sammen i samarbejde, i netværk. Sammen kan vi klare meget. Alene er vi blandt de mindste i landet. LAL lavede for fire år siden en undersøgelse af hvordan status og arbejds metode var for Landsbyråd/lokalråd i landet. Vi udgav en lille bog, som er blevet brugt som håndbog af mange af de lokalråd/landsbyråd, som nu fungerer i deres kommune. Næste skridt er de nye, store kommuner. Bogen kan stadig købes for 15 kr + porto, så hvis I mangler inspiration, kan I bare henvende jer. Se vedtægter på www.landsbynettet.dk. Der er mange, som er i gang med at etablere samarbejde – en af de kommende kommuner, hvor man er i gang, er Holstebro, hvor landsbyrådet i Vinderup nu samler alle landsbyer til et møde sidst i januar for at få tanken om fremtidens samarbejde i gang. Det samme sker også andre steder, bl. a. i alle de kommuner, hvor LALs bestyrelse bor!

Fortsættes side 4

Indhold:

Nytårsbrev fra formanden	s.1
Leder.....	s.2
Landdistriktsmidler 2007-13	s.3
IT-hjørnet	s.4
Landdistriktsrådet i Ny Haderslev Kommune.....	s.4
Hulsig forsamlingshus.	s.13
Samlingsplads styrker udvikling ..	s.14
Referat fra Årsmødet.....	s.15

Rakkebys bytorv.

Afsløringen af Byrstedstenen.

Landsbyernes utrolige ideer og initiativrigdom

Vores landsby er noget helt specielt. Sådan føler vi det, når vi ser på det, vi udretter, og som helt sikkert ikke gøres indenfor en ret stor radius af andre landsbyer. Sommetider er det helt specielt, men kun set med vore egne øjne, sommetider er det noget, der får andre til at komme og se på, og måske blive inspireret. I Fjaltring bliver de ved at overraske og lave tiltag, som er utrolige i omfang og vellykkede i resultat. Det sidste er shelters ved stranden, med adgang for alle, selv bevægelseshæmmede. De har deres landsbyhøjskole, deres gæstehus med 30 sovepladser, en købmand og friskole – adgang til stranden for handicappede og nu shelters, som blev indviet i sommeren 2005. Mange andre landsbyer har det ene eller det andet, men selv meget større landsbyer har ikke alt dette, som de selv har bygget op, bakket op om og bevaret der, langt ude vestpå. De er nok et besøg værd, måske i landsbyhøjskoleugen lige omkring Skt. Hans. Find dem på www.fjaltring.dk

Der er ikke behov for at vi alle har de samme seværdigheder eller faciliteter, men vi kan lystigt lade os inspirere af hinanden, så seværdighederne, attraktionerne og handelspladserne kommer til at brede sig i et net over hele landets landdistrikter. I Skelby har de også startet et vandrehjem, deres er i det gamle øldepot. En af de specielle aktiviteter der, er samarbejdet med Mødrehjælpen for at give enlige mødre en ferie med hygge for dem og fællesskab med børnene, f.eks. med kanotur på Susåen. Vrads har sin sommercafe udenfor den

frivilligt drevne købmand, Nørholm har sin meget succesrige økologiske bagbutik, Tandslet sin landsbystald med lokalt håndværk og brugskunst (jeg er selv meget glad for min drejede trælampe...). Sådan tre eksempler kan ikke ligge klos op ad hinanden, men de ligger også med et par hundrede kilometer imellem sig, så det går nok.

Der er andre, mindre ting, som gør, at landsbyen som sådan får en stjerne mere i vores egen vurdering – og i andres. I Byrsted afslørede borgmester Anny Winther i 2005 en sten med udsmykning inspireret af bronzealderen. Den står midt i landsbyen og fortæller, at her er vi i en gammel landsby, Birgers sted. Det var et fælles projekt for landsbyen at få stenen sat på sin lille plads, og fint ser det ud. I Nysum, som med 32 huse er under den officielle grænse for en landsby, har vi i seks år haft et rekreativt område med terrasser til telpladser. I 2005 kom der gang i det 6-kantede bålhus. Vi fik træerne foræret til stolper, og tilladelse til byggeriet. Nu står det hele klar til at få tagkonstruktionen løftet på plads. Den er selvlåsende, så den er meget speciel. – kom selv og se.. især når vi har fået taget på til sommer.

I Herrestrup i Vestsjælland manglede man et mødested. Det blev etableret ved fælles indsats, og kom til at sikre overbygningen i skolen og skaffe sports-hal til skolen. (se artiklen andetsteds i Landsbynyt) Utroligt, hvad man kan klare ved at stå sammen og på den måde overbevise kommunen og andre om at det nytter at støtte selv små initiativer. I Rakkeby lavede de også et mødested, et torv midt i byen med solskinsbænk, stæretræ, overdækket langbord og fliser

i to farver til skakspil.

Der er et hav af eksempler ud over disse, især alle de steder, hvor man har følt sig nødt til at starte friskoler.

Jeg har lyst at slutte med et sjovt eksempel fra Tyskland. Hvis nogen af jer kender til noget, der bare minder om det i Danmark, hører jeg meget gerne om det: En landsby i det gamle DDR, nær Chemnitz, har et mekanisk julebjerg, som er beskrevet i Kristeligt Dagblad d. 9. december 2005. Landsbyen har ca. 3000 indbyggere, hvoraf en stor del blev arbejdsløse efter genforeningen. I 1892 startede landsbyens indbyggere, især håndværkerne en julekrybbe, der groede til at omfatte hele Jesu liv. Den overlevede nazismen, fordi den var godt gemt, og en del af den overlevede også kommunismen. Mange af figurerne blev foræret som dukker til børnene i landsbyen, og sådan kunne alt være forsvundet, hvis ikke nogen igen havde taget fat i 1992. Den første åbne udstilling havde 2000 gæster, og mange af dem kom med billeder af bjerget og med de dukker, de havde fået for år tilbage. Det gav et vældigt skub til arbejdet. Bjerget er nu totalt restaureret, fornyet, udvidet og fungerer med nye mekanikker. De arbejdsløse ved, det hjalp dem igennem den svære tid og gav ny værdighed. Nu kommer turisterne strømmende og bjerget i Niederwürschnitz har givet muligheder, som ingen anede. Se om det på www.weihnachtsberg.de

Rigtig godt nytår og held og lykke med landsbyinitiativer, store som små, fra Landsforeningen Af Landsbysamfund. bd

Landdistriktsmidler 2007 – 2013

Overvejelser om at danne LAGs, Lokale Aktions Grupper

Tanker i punktform, for at tankerne er til at overskue i de forskellige temaer.

Arbejdsmetoden med LAGs kommer i fremtiden til at dække hele landet, ikke bare de 12 eksisterende LAGs som nu kan få penge fra LEADER+. De kommende, helt nydannede grupper, skal i fremtiden have et stort ord at sige i forbindelse med planer for udvikling overalt i Danmark. Faktisk har vi lidt travlt i landsbyer og landdistrikter, for Grupperne (LAGs'ene) skal dannes inden 2007 hvor de vil få minimum 5% af de kommende landdistriktsmidler fra EU at arbejde med. Uden LAGs ingen adgang til de penge, som kan blive flere men ikke færre.

I 2006 skal de grupper, som endnu ikke er med i arbejdet med LEADER+ finde ud af hvad man vil bruge de nye EU midler til. Derfor vil det være en god ide at gå ind i arbejdet allerede nu, for at få lavet den rigtige planlægning for brug af de penge, der vil komme i 2007-2013. Se hvordan andre har gjort på www.leaderplus.dk klik på Danske LAGs og klik på Udviklingsplaner.

Nu og her er det ikke let at vise hen til et bestemt sted på Fødevareministeriets hjemmeside, hvor man kan finde viden om hvad der sker m.h.t. LAGs, men hold øje med <http://www.dffe.dk/Default.asp?ID=23896>

Her følger nogle af de overvejelser, som LAL har sendt til DFFE for at sikre mest mulig lokal forankring.

1. Nogle af vores medlemmer rundt i landet, som ikke har været inde i LEADER+ systemet, kender ikke til LAGs, for det har man ikke arbejdet med. Disse mennesker er med i foreninger lokalt, de arbejder for lokal udvikling og de vil gerne være med til at sikre fremtiden ved at deltage i at der oprettes LAGs der hvor de bor, indenfor kommunens grænser.
2. Vi er i LAL vældig glade for Bottom-up princippet i LEADER+ og mener, det skal styrkes ifølge dansk tradition, når vi nu selv har chancen for at bestemme.
"Særkendet for LEADER+ programmet, at udviklingsplaner, projekter og beslutningsprocesser skal være styret nedefra og skal involvere den lokale befolkning
LEADER+ programmet styres af en lokal aktionsgruppe, der er sammensat af repræsentanter for lokale

Knud Jensen læser op, Barbara Diklev skriver. I midten Søren Ottesen, som desværre har trukket sig ud af bestyrelsesarbejdet i januar.

foreninger og erhvervsmæssige interesser samt for lokale og regionale myndigheder."

3. I de kommuner, hvor sådan et samarbejde endnu ikke findes, kunne man f.eks. ved offentlig annoncering i avisen (de fleste kommuner kommunikerer i forvejen med alle borgere på den måde) bede om henvendelse fra interesserede fra landsbyforeningerne. Nogle steder, f.eks. i Thy, er der tværgående foreninger som arbejder for udvikling i landdistrikterne i den nuværende og den kommende kommune. Det vil være logisk at sådanne demokratiske foreningssamarbejder på borgerniveau får en chance til at byde ind med deltagelse. Det, som vi kan være bange for er at udpegede deltagere tager dette vigtige demokratiske arbejde som endnu et ben, som ikke behøver det store engagement.
For os er det vitalt, at dem der kommer med har interesser ud over personlig vinding og prestige.
4. Landsbyfolk synes at LAGs på kommunalt plan kan være vældig vidtrækkende, men at det er en størrelse, som er tilstrækkelig lokal til at den kan overskues som organiseringsramme.
5. En samarbejdspartner til det arbejde kunne findes i Lokalråd-landsbyråd. Det er samarbejder mellem lokal-samfund indenfor kommunernes grænser i formaliseret samarbejde mellem de to parter. De eksisterer i over halvdelen af de kommuner som har landdistrikter. Sammenfaldet mellem det at de er i gang og at de fungerer i mange kommuner med landdistrikter, fordi deltagerne selv er fra det lokale foreningsliv - tit borger/beboer/sogne-foreninger, som netop arbejder med helheden, med udvikling og sikring af lokal-samfundene.
6. I landsbyerne håber vi at den lovede kommunale landdistriktskoordinator bliver en realitet. Med sådan en samarbejdspartner vil det kunne gå lettere at oprette LAGs med de relevante lokale aktører. I 2006 er der ikke umiddelbart penge til en koordinator, så alle interesserede parter må selv finde en tovholder.

Knud Jensen og Barbara Diklev,

IT-hjørnet

En rigtig dejlig hjemmeside kommer nu – igen – på banen.

Der er fin præsentation af landsbyen Arnum i Højrup Sogn, et kort, så vi kan finde stedet og afstand til andre interessante steder. Helt forståeligt at Outrup.net valgte netop dem til at overtage IT-stafetten. Nybegyndere med hjemmesider kan faktisk starte her på www.arnum-net.dk og få inspiration til at huske det hele.

Begrundelsen til netop Arnums hjemmeside kom fra Birgit Bolwig Jepsen i Outrup: Vores forslag til ny modtager af IT-stafetten. Vi foreslår Arnum med hjemmeside www.arnum-net.dk. Arnum har en rigtig god og informativ hjemmeside. Opbygning af hjemmesiden er både klar og overskuelig. Den er ligeledes så indbydende, at man får lyst til at bevæge sig rundt i den. En hjemmeside som fortjener at blive besøgt og brugt af mange borgere. Venlig hilsen På vegne af www.outrup.net Birgit Bolwig Jepsen

Fra Arnums hjemmeside om Landdistriktrådet arbejdsresultater til nu:

Blomsterkummer ved byskilte
Bål- og grillhus - se link øverst på siden
Arnums hjemmeside - det er den du kigger på nu !
En styregruppe med repræsentanter fra arbejdsgrupperne og fra Højrup Sogns Borgerforening afholder ca. 4 gange om året inspirationsmøder, hvor arbejdsgrupperne orienterer hinanden om, hvilke initiativer gruppen har ønske om og hvilke der er igangsat. Vi bruger også disse møder som inspiration og provokation for fortsat vækst og nytænkning. Så går nogen og pusler med ideer eller mangler nogen et forum hvor nytænkning og inspiration kan få lov at gro til fælles gavn for vort sogn og by, da vil vi meget gerne kontaktes og lægge øre til.

Skulle nogen have lidt svært ved at se synlige tegn på landdistriktrådsarbejdet og arbejdsgruppernes indsatser, så vil jeg blot minde om Piet Hein: Ting ta'r tid! - og så i øvrigt pege på: Blomsterløgenes synlige flor i foråret ved alle indfaldsveje, blomsterkummernes sommerhilsen til trafikanter, grill- og bålhusets rejsegilde og nu kommende ibrugtagning, velkomsthilsen til alle nye tilflyttere og sognets spændende hjemmeside: www.arnum-net.dk.

Et par nyttige links i denne tid:

<http://www.leaderplus.dk> hvor man kan læse om udviklingsplaner, som alle LAGs skal lave. Se artikel side 3 om LAGs. og <http://www.dffe.dk> hvor det sidste nye står om Landdistriktsprogrammet – begynd jeres søgning under Landdistrikter. Det hæfte, som sendes til medlemsforeninger fra Socialministeriet via LAL med dette Landsbynyt, kan også findes på nettet:

http://www.social.dk/tvaergaende_indgange/nyhedscenter/Nyheder/Mere_liv_pa_landet.html

Landdistriktrådet i Ny Haderslev Kommune

Fremtiden for landdistriktrådsarbejdet i den nye storkommune: Ny Haderslev Kommune debatteres grundigt, som alle andre områder. De 3 kommuners hidtidige arbejde med landdistriktråd og udvikling af landdistrikter og landsbyer har formet sig meget forskelligt:

I Vojens og Haderslev har politikerne sammen med lokalområderne udviklet og formuleret politikker for området, hvor vi i Gram Kommune har grebet det mere håndfast og konkret an: Ladet hvert landområde selv tage initiativer og bakket disse op.

Disse forskellige kulturer forsøges nu samarbejdet og fra Gram Landdistriktråd peges der kraftigt på nødvendigheden af at have en konsulent og professionel ansat hjælp hertil. Vi har haft megen glæde og gavn af denne konsulent hidtil i form af Bodil Bertelsen, som fremover skal arbejde med dette område i Ny Tønder Kommune. Men det er vigtigt, at Gram Kommune og dermed også Vojens og Haderslev Kommuner afsætter et beløb på budget 2006 som sammen med EU-midler hertil i en fifty – fifty ordning kan være "gødning" for landdistrikternes fortsatte "vedligeholdelse og vækst".

Søren Jessen, landdistriktrådsrepræsentant for Højrup Sogn har tlf. 74 82 64 30.

Nytårsbrev fra formanden. Fortsat fra forsiden.

LALs samarbejder

Formand Jette Hansen har plads i Landdistrikternes Fællesråd som næstformand. Der arbejder man mange foreninger sammen for at påvirke Folketing og regering til at holde øje med hvad der sker i landdistrikterne – inden det er for sent, bl.a. har formandskabet besøgt landdistriktsordførerne for alle partier i Folketinget. Jytte Aa. Møller har beholdt en plads for LDF i Styregruppen for Nationalparker i Danmark. Der er intet afklaret endnu, men i skrivende stund er der en stor åben konference i gang i Odense – måske de der kan blive enige om hvad der skal ske?

Landsbyvenner i Folketinget

LAL har i årets løb kontakten sine Landsbyvenner i Folketinget flere gange. Der er 26 venner der, og det er en god fornemmelse. Vi har brug for dem til at holde fast i at der skal ske en udvikling i landdistrikter og udkanter. Ind imellem sender vi pressemeddelelser ud, når udviklingen smutter os af hænde. Mange af disse pressemeddelelser sendes også til jer, der modtager e-mail meddelelser, så meld jer bare til, hvis I vil følge med. Den seneste pressemeddelelse handlede om Landdistriktsprogrammet, hvor pengene kommer ind fra EU og matches med danske penge for at vi kan få adgang til dem. Vi kunne se, pengene var ved at sive helt væk fra landdistrikter tilbage til landbruget med det ene eller det andet navn, jordbrug, landbrug, bedrifter, husdyrhold, og det var for meget efter et år med jubel over Fødevarerministerens løfter om omlægning af pengene. En af de ting, der lå som en sten i skoen var, at Artikel 33 blev kaldt Nye midler til landdistrikterne. D. 18. januar kl. 13 er der åbent samråd i Fødevarerudvalget, bl.a. med baggrund i LALs pressemeddelelse. Referatet kommer ikke på www.ft.dk, men i Folketingets Oplysning kan man bestille en CD-rom med hele lyd siden af mødet.

Meldinger om medlemmer fra medlemmer

Vi prøver alt hvad vi kan at hjælpe de medlemmer, som fortæller os, at de har brug for det og vi fortæller om vores medlemmers tanker og behov til politikerne. Det er omfattende arbejde, og derfor vil jeg slutte dette nytårsbrev med indtrængende at bede om jeres opbakning i form af oplysninger til os, succes såvel som problemer, - bestyrelseskandidater fra netop jeres egn og især deltagelse i årsmøde og generalforsamling 2006. Rigtig godt nytår fra os i bestyrelsen, Jette Hansen, formand for Landsforeningen Af Landsbysamfund.

Hulsig forsamlingshus – en vældig historie

Forsamlingshuset ser lille ud udefra, men inde er det rigtig godt til fester.

Forsamlingshusets historie i grove træk - med baggrund i referater i gammel protokol

Af Kirsten Otterstrøm, Hanne Simonson og Grete Ehrenreich fra "Forsamlingshusgruppen"

Forsamlingshusets karriere som forsamlingshus startede i 1945 med dannelsen af et aktieselskab for Hulsig forsamlingshus. Aktieselskabet havde 27 medlemmer og blev oprettet, selv om der på det tidspunkt slet ikke var noget forsamlingshus. I begyndelsen af 1946 fik aktieselskabet en byggegrund forærende af en lokal landmandskone, Helene Hush. Så nu manglede man bare huset!

Gennem de næste 3 år øgedes aktieselskabets kapital ved afholdelse af forskellige arrangementer på den lokale Rannerød Skole. Da man havde skrabet tilstrækkeligt med penge sammen, tog en delegation fra Hulsig af sted sydpå for at se nærmere på en træbarak, en tyskerbarak, man havde fået kendskab til. Denne købte man for ca. 4.000 kr., og allerede i januar 1950 holdt man en stor indvielse af huset med underholdning og optræden af Jerup Dilettanterne.

Gennem årene er huset blevet brugt til mange forskellige arrangementer, og flere lokale foreninger har brugt huset som klubhus. Husmoderforeningen har afholdt sykurer og stoftrykkurser, idrætsforeningen har lavet gymnastik, Røde Kors har afholdt gåse- og andespil og organiseret indsamlinger af tøj til nødlidende. Huset har lagt lokale til politiske møder, borgermøder, filmforevisning, private fester og fælles fastelavnsfester.

I flere år blev forsamlingshuset brugt så flittigt, at man antog et værtpar for huset til at sørge for rengøring og optænding i kakkelovnen ved de forskellige arrangementer. I 1961 var den årlige gage for denne arbejdsindsats sat til 75 kr.!

Af den gamle protokol fremgår, at det jævnligt blev drøftet at istandsætte og modernisere huset, herunder bl.a. at indlægge vand og erstatte den gamle kakkelovn med en olieåben. Disse forslag døde hver gang på grund af lavvande i kassen. Det eneste, man rigtig kunne blive enige om i bestyrelsen var at afholde et lotterispil!

Tre gange har bestyrelsen indhentet forslag fra lokale arkitekter til en gennemgribende om- og tilbygning af forsamlingshuset, men hver gang har man alligevel opgivet projektet, formentlig på grund af pengemangel. Men til trods for husets mangelfulde tilstand blev det i perioder brugt flittigt til arrangementer af forskellig slags.

Der har igennem årene været mange tanker om at omdanne aktieselskabet bag forsamlingshuset til et andelsselskab, men planerne har været for store og for uoverskuelige og er blevet skrinlagt igen.

I april 1998 nedlagde Aktieselskabet Hulsig Forsamlingshus sig selv og vedtog, at tilbyde hus og grund til Hulsig Borgerforening, der modtog gaven og indledte arbejdet med at få ordnet ejerskifte og skøde i samarbejde med en advokat. Overdragelsen viste sig dog ikke at være helt så ligetil, som man havde regnet med. På grund af nogle udviklede juridiske forhold fik Borgerforeningen først i slutningen af 2003 det endelige skøde på jord og hus og på generalforsamlingen i 2004 vedtoges det at søge midler til at renovere forsamlingshuset.

Huset anvendes stadig ret flittigt. Borgerforeningen afholder sine bestyrelsesmøder og generalforsamlinger der, og andre interessegrupper har også brugt huset til møder, hvor man f.eks. har planlagt arbejdsdage med rydning af bjergfyrrer på Hulsig hede og har diskuteret vidtløftige emner som nationalpark på hele Skagen Odde. Over en lang periode har

forsamlingshusgruppen under Borgerforeningen holdt café den sidste søndag eftermiddag i måneden, hvor folk kunne mødes og hygge sig med medbragt kaffe og kage. Det har heller ikke skortet på fester i forsamlingshuset. Borgerforeningen har inviteret Hulsigs børn - og deres voksne - til fastelavnsfester med tønde-slagning og hjemmebagte fastelavnsbolle. Der har været sommerfester med helstegt pattegris og høstfester med sang og dans. Ligeledes har der været afholdt private fødselsdagsfester i huset.

I maj 2005 arrangerede medlemmer af Borgerforeningen en flot udstilling "Minder fra en svunden tid". Udstillingen blev en stor succes ved masser af besøgende. Der blev solgt kaffe i spandevs og spist kager bagt af Hulsigdamer efter nu afdøde Hulsig-bo Kirsten Hüttemeiers opskrifter. Udstillingen gav et flot overskud til Borgerforeningen.

Og penge skal der til. For nu er der igen planer om at istandsætte huset. Vi skal have indlagt vand og lavet kloak, så vi kan få træk og slip i den toiletvogn, kommunen har lånt os og placeret ved siden af forsamlingshuset. Vi skal have lagt noget mere strøm ind og have fikset køkkenet kraftigt op. Bestyrelsen har nedsat en arbejdsgruppe, som er åben for alle, så vi skal selv lave så meget af arbejdet, som vi kan. Vi har allerede malet det store opholdsrum indvendigt, og når vejret er til det, går vi i gang med den udvendige istandsættelse. Men de store planer om vand, kloak og el kræver professionel hjælp og derfor mange penge, og arbejdsgruppen er i færd med at udfærdige ansøgninger til forskellige instanser, som vi håber, vil støtte os økonomisk. Når vi så har skaffet midler, vil vi gå i gang med én opgave ad gangen og opfordre alle til at komme og arbejde med, så istandsættelsen af Hulsig Forsamlingshus kan blive et rigtig fælles projekt for byen.

Samlingsplads styrker udvikling af Herrestrup og Grevinge

Af Karsten Lægdsmand, LEADER+ koordinator i Vestsjælland

Frivillig ekspertise på Samlingspladsen. Foto: Steen Heinrichy.

En lokal borgergruppe bakket op af Dragsholm Kommune har fået støtte fra LEADER+ programmet til projektet "Skolen ved mosen. Mosen ved skolen".

Det er en samlingsplads med aktivitetstilbud for både børn og voksne. En samlingsplads som binder børnehaven, skolen, skolefritidsordningen, tennisbanen og multihallen sammen. Projektet skal være med til at styrke fornyelsen af landsbyerne Herrestrup og Grevinge i Odsherred.

Herrestrup og Grevinge har de samme problemer, som mange andre landsbyer i Danmark. Fællesskabet tyndes ud. Der er for få unge og for mange ældre. Den negative udvikling skal nu vendes til det bedre. Samlingspladsen er det første skridt. Det skal følges op af unge tilflyttere udefra, når motortrafikvejen vest for landsbyerne åbnes.

Her fortæller ankermanden, Mogens Rossing om projektet til Karsten Lægdsmand. På kontoret i skolefritidsordningen har man kig ned til elverpigen, boldmuren og skøjtebanen.

"Vi startede på grund af de nye, statslige krav til indretning af legepladser. Sikkerheden skulle øges. Vi foretog en hurtig gennemgang af vore legepladser. Resultatet var mildt sagt pauvert. Vi måtte konstatere, at stort set ingenting ville blive godkendt.

Skolefritidsordningen havde allerede lagt 70.000 kr. til side til fornyelse af sin legeplads. Men det rakte som en skrædder et vist sted. Alene et klatre-net ville koste 25.000 kr. Vi skulle have helt andre boller på suppen.

Vi indkaldte alle gode kræfter til et møde om legepladserne. Dette møde udviklede sig hurtigt til et møde om

Herrestrups og Grevinges fremtid. Hvad kunne vi gøre for at vende den negative udvikling?

Mange gode idéer gik hen over bordet. Men bagved alle idéerne lå en drøm om at få skabt en netværk af samlingspladser mellem børnehaven, skolen, skolefritidsordningen, tennisbanen og multihallen. Et netværk, som kunne bruges af både børn og voksne.

Her kom vores 70.000 kr. til gavn. De kunne bruges til at få udarbejdet en detaljeret projektbeskrivelse, så vi fik sammenhæng mellem idéerne og styr på, hvad der skulle til af penge.

Det var tungt i begyndelsen. Vi samlede på afslag. Et efter et. Og jeg kunne godt mærke, at energien begyndte at sive. Men så kom LEADER+ og reddede os på målstregen.

Selvom vi stadigvæk skulle lægge os i selen for at komme videre, så var LEADER+ støtten alligevel en døråbner. Det betød, at kommunen besluttede at bakke os op. Både praktisk og økonomisk. Det betød også, at Lokale- og Anlægsfonden og Dansk Boldspils Union besluttede sig for at supplere projektet med et klatre-land og en kunstgræsbane.

Vi har nu været undervejs i knapt to år, og vi nærmer os afslutningen. Indvielse den 30. april 2005.

Det var ikke gået uden de mange frivillige, som bidrog både med deres arbejdskraft og deres maskiner. Energien var til stede, da vi havde brug for den. Det blev en bekræftelse af at vi kan, hvad vi vil. Det er en god erfaring at tage med, når vi nu skal videre.

Samlingspladsen er i brug i alle døgnets 24 timer. Til vores store glæde, er det ofte far, mor og børn, der kommer

sammen. Alle kan være med. Med Samlingspladsen har vi fået et stort løft for vort lokalområde, et samlingssted, som alle kan gøre brug af.

Som opfølgning på Samlingspladsen har kommunen besluttet

1. at bygge en multihal på 1200 kvadratmeter op til samlingspladsen,
2. at videreføre 7-8 klasserne på skolen og
3. at udarbejde en lokalplan med mulighed for udstykning af storparceller i Herrestrup.

Allervigtigst er nok, at vi har fået den erfaring, vi har fået.

Vi er klar til at starte arbejdet med at få nye tilflyttere til området. De gælder ikke mindst de unge med børn. Og - vi er klar til gå løs, når motortrafikvejen åbnes i løbet af få år.

Min interesse for at arbejde med projekter er kommet lidt efter lidt. Og er man blevet projektmager, så går det i blodet. Det ene projekt afløser det andet. Men "Skolen ved mosen. Mosen ved skolen" er nu nok det største, jeg har været med i. Jeg er en del af lokalsamfundet. Og det forpligter. Jeg vil gerne være med til at sætte dagsordenen. Og så er der jo ikke andet at gøre end at gå i gang, når et problem skal løses.

Jeg har ikke nogle fuldt færdige, nye projekter i støbeskeen. De vil komme. Det er jeg sikker på!" sagde Mogens Rossing til Karsten Lægdsmand, LEADER+ koordinator i Vestsjælland.

Se mere om Vestsjællands LEADER+ projekter på www.levende-lokalsamfund.dk

Mogens Rossing har tlf. 59 68 98 58
Karsten Lægdsmand på LEADER+ kontoret: 59 93 10 65

(Artiklen er let forkortet af red.)

Referat fra grupperne på Årsmødet – i telegramstil

Af Trine Testmann

Det følgende er spørgsmål og svar fra grupperne. Vi foreslår at I i landsbyerne bruger denne side som oplæg til debat med de samme spørgsmål i jeres borgerforening eller i landsbyråd/lokalråd. På den måde rykker vi nærmere til dem af jer, som ikke selv var med til årsmøde 2005 i Hejninge-Stillinge.

* Samarbejdspartnere – hvem vil vi samarbejde med?

De andre landsbyer i et fællesforum, egne borgere, Alle der er relevante for sagen, - by-agent (finsk udtryk) og kommunen

* Hvordan bygges broerne?

o Husk at "ikke overtage" beslutningsprocessen – men deltage.
o Politikerne skal "ville" nærdemokratiet

* Hvorledes sikres det, at initiativforpligtelsen ligger hos alle?

o Landdistriktspolitik formuleres i fællesskab
o handleplaner
o koordinator

* Hvilke områder skal vi have indflydelse på?

* Hvilke ansvar vil vi påtage os – prioritering af tunge økonomiske områder?
Vision:
o Det ideelle er at vi danner ide udviklingsfora for både land og by i den enkelte kommune
o idekatalog for hele kommunen
o sammenhængskraft

* Hvordan sikres en forankring i det kommunale / regionale systems katalog?

o Stort tværgående samarbejde vigtigt
o Ex. Fælles hjemmeside
o Ex. Samarbejde om at lave landdistriktspolitik sammen med politikere og embedsmænd
o Ex. Samarbejde med politiske udvalg i kommunalbestyrelsen
o Ex. Formål om at lytte til hinanden – gensidig respekt – tillid
o FORANKRING!

* Kan grupperingerne nedlægges så vi alle, også politikere og embedsmænd er "borgere"?

Nej!

* Hvordan skabes ikke kun lydørhed, men forpligtende samarbejder?

o Politisk uddelt høringsret/dialog
o Fælles forarbejde sparer bøv! bag efter
o Kommunale håndpenge hvert forår til oprydning i landsbyerne sparer penge og støtter samarbejdet - fællesskabsfest

* Risikerer vi, at der skabes yderligere bureaukrati?

o Opmærksomhed på at ligevægte bureaukrati og demokrati

* Visioner, hvordan er det idéelle ?

o At få skabt et bæredygtigt netværk, skoler og socialt samlingssted
o Bredbånd til alle, til samme pris
o Samme belønning til alle (landbrug – parcelhuse)
o Etablere landdistriktspolitik (koordinator)
o Samarbejde på tværs af gamle kommunegrænser

Små nyheder:

Nyt institut ved Syddansk Universitet - Institut for Forskning og Udvikling i Landdistrikter

CFUL har været oprettet som et forsøg. Nu er forsøgsperioden ved at være udløbet, dog forlænget frem til d. 30. juni 2006. Før jul besluttede de centrale, relevante parter, at der i stedet skal etableres et institut ved Syddansk Universitet kaldet Institut for Forskning og Udvikling i Landdistrikter. Det åbner d. 1. juli 2006.

Godt nyt til slægtsforskere og andre lokalhistorisk interesserede

LANDSARKIVERS LÆSEALE ÅBNES MANDAGE

Fra og med mandag den 8. maj vil besøgende også kunne komme på landsarkiverne om mandagen i de kommende fire år. En ekstrabevilling i Finansloven har gjort det muligt at forbedre publikumsbetjeningen på Statens Arkiver. Åbningen bliver iværksat så snart ansættelserne er gennemført, dvs. 8. maj.

Nyhed fra Kulturministeriet 26-1-2006

Gratis adgang til to museer i København

Alle borgere kan nu komme gratis ind på Statens Museum for Kunst og Nationalmuseet. Brian Mikkelsen har store forventninger til den effekt, som indførelsen af gratis adgang vil have på antallet af museumsgæster fra samfundsgrupper, der ellers ikke besøger museerne så tit.

Mon ikke det er os i resten af landet, som han her tænker på?? Nu kan vi i hvert fald også få råd til besøget de to steder efter at have betalt rejsen til vor hovedstad.

Børn og unge under 18 år har nu gratis adgang til alle landets statslige og statsanerkendte museer.

(En lille nagende tanke melder sig - hvad så med de museer, som skal have betaling? Får de ligeså mange besøgende eller går det nedad for dem, og betyder det så for dem, at de får mindre støtte til næste år? bd)

Sådan tager de fat i de "6 rigtige", Ny Tønder Kommune:

" Information om landdistrikterne Landdistriktsprojektet "Udvikling af landsbyer og nærdemokrati i Ny Tønder Kommune" er et 2-årigt projekt, hvor landdistriktskonsulent Bodil Bertelsen kan hjælpe de enkelte landsbyer med at finde ud af, hvad de vil, hvilke projekter de vil arbejde med, og hvordan de kan samarbejde om det, osv.

Der skal samarbejdes på tværs i det omfang folk synes, det er vigtigt, og det tyder erfaringer fra det første møde på.

Der kan tilbydes hjælp til konkrete udfordringer og informeres om søgemuligheder i fonde lokalt, nationalt og i EU. Der er penge til temadage, ide- og fremtidsværksteder helt lokalt, studieture til andre landdistrikter, osv.

Projektet finansieres af penge fra Indenrigsministeriet, Leader+ og de 6 kommuner i Ny Tønder Kommune."

LAL ønsker alle andre kommuner med landdistrikter en god "Bodil Bertelsen" eller "Kaj Christensen" eller... til at klare de nye udfordringer til landsbyer og landdistrikter med!

Returadresse ved uanbringelighed:
Jens Jørgen Andreasen
Søndermarksvej 46, Sejet
8700 Horsens

(8245 ARC)

Postbesørget blad

Landsbynyt

ISSN 0907-4791

Lokaliteterne på kortet er nævnt i bladet.

**Frist for stof til næste Landsbynyt
d. 12. februar 2006**

Landsforeningen Af Landsbysamtund
har Sparekassen Lolland
som pengeinstitutt
reg. nr. 0688
konto nr. 0001208853

Girokonto
BG 0622-10079373

○ Hulsig

○ Rakkeby

○ Nørholm

○ Byrsted

○ Nysum

○ Fjaltring

○ Outtrup

○ Annum

○ Tandslet

○ Skelby

○ Hejninge

○ Stillinge

○ Grevinge

○ Herrestrup

Kontingent og abonnementsbetaling:

Medlemsforeninger: 525 kr.

Småforeninger: 265 kr.- Ekstra blade 75 kr. pr. årgang.

Firmaer: 525 kr.. Enkelmedlemmer: 200 kr.

Abonnementer: 175 kr.

Støttebidrag til foreningens arbejde modtages gerne

Nye medlemmer og abonnenter,

henvendelse knud@errindlev.dk

Ændringer og tilkøb af blade,

henvendelse Jens Jørgen: sejet@landsbyraad.dk

HUSK at melde adresseændring

til Jens Jørgen Andreasen

så snart det sker.

BESTYRELSEN I L.A.L.

Formand

Jette Hansen,

Klinstrupvej 13

8641 Sorring

tel: 8695 7327

E-mail: jette.hansen@sorring.dk

Næstformand

Inger Hauborg,

Tandsgårdvej 6, Tandslet

6470 Sydals

lf: 74 40 72 44

plauborg@tandslet.dk

Kasserer

Knud Jensen

Skolevænget 15

4895 Errindlev

lf: 54 60 04 80

knud@errindlev.dk

Redaktør (ans.)

Barbara Diklev

Nøravad 4, Nysum

96 10 Nørager

tel: 9856 9393

E-mail: barbar@al.dk

Bestyrelse

Jens Jørgen Andreasen

Søndermarksvej 46, Sejet

8700 Horsens

Tlf: 75 68 23 13

sejet@landsbyraad.dk

Peter Nielsen

Vinkelvej 4, Herrup

7830 Vinderup

97 44 33 35

29 62 10 71

winsey@mail.dk

Erik Ryttoft Jensen

Tingvej 50, Mogensrup

7800 Skive

97 54 40 92

26 89 92 40

rytoft@mail.tele.dk

Suppleant

Tine Teshmann

Fredsgårdsvej 42, Sreslev

4100 Kingsted,

lf: 5764 1180

mobil 40 93 28 85www.lal.dk og

www.landsbynyttet.dk

Hjemmeside:

www.lal.dk

og

www.landsbynyttet.dk

Landsbynyt-kannutisen-
des elektronisk – send
din e-mail adresse til
sejet@landsbyraad.dk
og kom med på e-post-
listen. Så får du dette
nummer elektronisk lidt
efter at det er kommet
som blad.

Design og layout:

Ivan Jacobsen,

Møgeltonder

7473 8637

Repro og tryk:

Hobro Lyntryk

9852 4646